

مدیر طرح از طرف مجری: امیر ناظمی

همکاران اصلی در تدوین گزارش: شادی ضیغمی، مینا درویش، امیرحسین عصارزاده، امیر ناظمی

نشانی کارفرما: اراک، بلوار فاطمیه، استانداری مرکزی، تلفن: ۰۸۶ - ۳۳۶۶۶۰۰۱

نشانی مجری: تهران، کریمخان، ایرانشهر، آذرشهر، شماره ۱۱، طبقه اول، تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۰۰۷۵۵

Info@atinegaar.com

www.atinegaar.com

گزارش «پروفایل شهرستان کمیجان» پیرو قرارداد شماره ی ۹۱/۸/۲ ص با موضوع آینده‌نگاری آمایش استان مرکزی (اجرای فاز دوم مطالعات آمایش استان) تهیه شده است.

صحت مندرجات گزارش برعهده‌ی مدیر طرح پژوهشی است.

کلیه حقوق و مالکیت دستاوردهای حاصل از این گزارش متعلق به مجری و کارفرما به صورت مشترک است.

هرگونه نسخه برداری از آن، اعم از کپی، نسخه برداری الکترونیکی و یا ترجمه بخش یا تمام آن، و استفاده از محتوای گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از مجری و کارفرما و با استناد به کلیه اطلاعات گزارش مجاز است.

Komijan County Profile

Report No. 25-11

Main Project:

Markazi Spatial Foresight

© Copyright 2015, Atinegaar Thinktank

All rights reserved.

Published March, 2015

This document may not, in whole or in part, be copied, photocopied, reproduced, translated, or reduced to any machine readable form without Atinegaar's formal permission. Every effort has been made to ensure the accuracy of this document. However, Atinegaar shall not be liable for any error or for incidental or consequential damages pertinent to the form, performance, or use of this document or the examples within. The information herein is subject to change without notice.

Trademarks

Other product names mentioned in this document may be trademarks or registered trademarks of their respective companies and are the sole property of their respective owners.

چکیده

این گزارش به ارائه تصویری از شهرستان کمیجان مبتنی بر نتایج مطالعات آینده‌نگاری آمایش استان مرکزی می‌پردازد. بر این اساس پس از مقایسه شهرستان کمیجان با سایر شهرستان‌های استان مرکزی از منظر چند شاخص کلیدی در دسترس، تلاش شده است تا نتایج بخش‌های مختلف مطالعه در خصوص شهرستان کمیجان، در این گزارش به صورت خلاصه ارائه شود. در پایان نیز نقش شهرستان کمیجان با توجه به ویژگی‌ها و پتانسیل‌هایش در جهت پیشبرد اهداف و راهبردهای استان، تبیین شده است.

کلیدواژه: شهرستان کمیجان، توسعه، توان اکولوژیک، راهبردهای آمایشی پابرجا

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱ شهرستان کمیجان از منظر آمار	۱
۲ مهمترین نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای شهرستان کمیجان	۱۷
۱-۲ نقاط قوت	۱۷.....
۲-۲ نقاط ضعف	۱۷.....
۳-۲ فرصت‌ها	۱۸.....
۴-۲ تهدیدات	۱۸.....
۳ وضعیت توان اکولوژیکی شهرستان کمیجان	۱۹
۴ وضعیت توسعه اقتصادی، اجتماعی، سکونتگاهی و فناوریانه شهرستان کمیجان	۲۰
۵ نقش شهرستان در راستای تحقق اهداف و پیاده‌سازی راهبردها	۲۶
۶ نتیجه‌گیری و جمع‌بندی	۲۷

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۶	جدول ۱: فعالیتهای دارای مزیت نسبی شهرستان کمیجان در سال ۱۳۹۰
۲۶	جدول ۲: ماموریتها و وظایف خاص شهرستان کمیجان در جهت پیشبرد راهبردهای استان

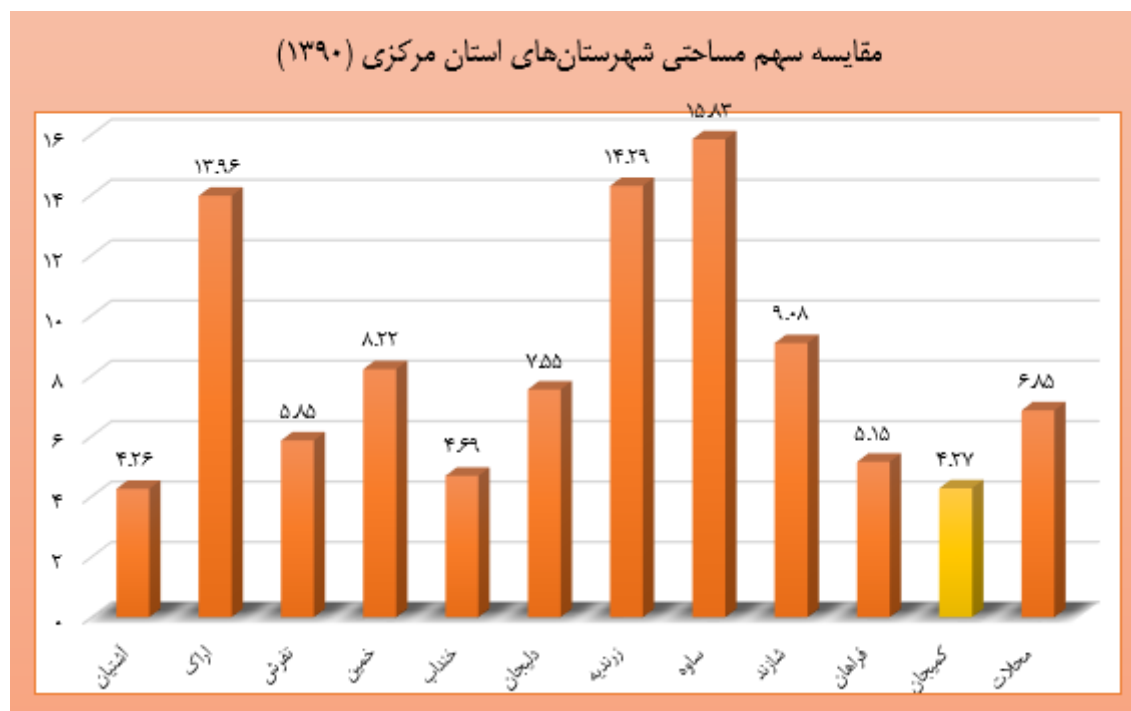
فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۲	شکل ۱: مقایسه سهم مساحتی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۳	شکل ۲: مقایسه سهم جمعیتی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۴	شکل ۳: مقایسه سهم جمعیت روستایی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۵	شکل ۴: مقایسه نرخ باسوادی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۶	شکل ۵: مقایسه نرخ باسوادی جمعیت شهری و روستایی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۷	شکل ۶: مقایسه ضریب شهرنشینی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۸	شکل ۷: مقایسه نرخ مشارکت اقتصادی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۹	شکل ۸: مقایسه نرخ بیکاری شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۱۰	شکل ۹: مقایسه سهم اشتغال بخش‌های مختلف اقتصادی در شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۸۵
۱۱	شکل ۱۰: مقایسه تعداد کل کارگاه‌های صنعتی شهرستان‌های استان مرکزی
۱۲	شکل ۱۱: مقایسه سهم ارزش افزوده بخش صنعت در شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۸۵
۱۳	شکل ۱۲: مقایسه تغییرات سهم اشتغال بخش صنعت در شهرستان‌های استان مرکزی
۱۳۹۰	شکل ۱۳: مقایسه ضریب مکانی اشتغال بخش‌های مختلف اقتصادی در شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰
۱۴	

- شکل ۱۴: روند تغییرات ضریب مکانی شهرستان کمیجان ۱۵
- شکل ۱۵: نقشه توان اکولوژیک شهرستان کمیجان ۱۹
- شکل ۱۶: شمای کلی از وضعیت توسعه‌یافتگی سازمان فضایی شهرستان کمیجان در مقایسه با سایر شهرستان‌های استان مرکزی ۲۰
- شکل ۱۷: وضعیت توسعه اجتماعی شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف ۲۲
- شکل ۱۸: وضعیت توسعه اقتصادی شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف ۲۳
- شکل ۱۹: وضعیت توسعه سکونتگاهی شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف ۲۴
- شکل ۲۰: وضعیت توسعه فناوری و خدمات برتر شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف ۲۵

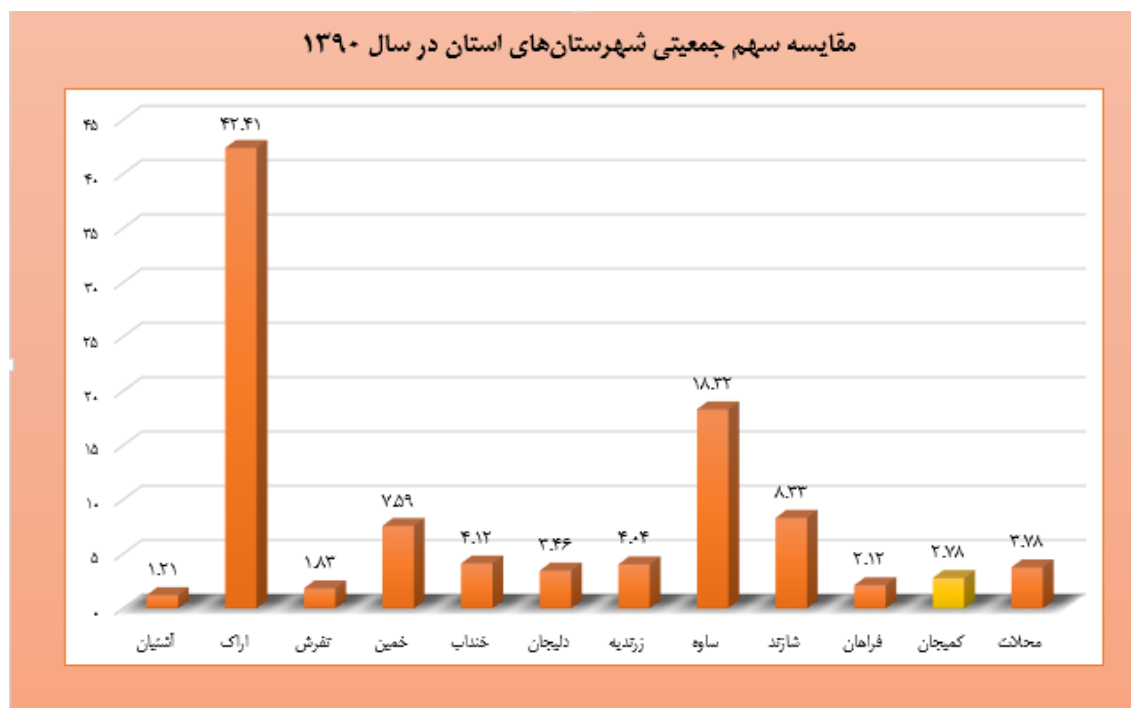
۱ شهرستان کميجان از منظر آمار

شهرستان کميجان با وسعت ۱۲۴۴ کیلومتر مربع معادل ۵,۴۴ درصد از کل مساحت استان را دربر می گیرد. این شهرستان از شمال و غرب با استان همدان، از جنوب با شهرستان خنداب و شهرستان اراک و از شرق با شهرستان فراهان همسایه است. شهرستان کميجان، از ۲ بخش (مرکزی میلاجرده)، ۲ شهر (کميجان و میلاجرده) و ۴ دهستان (اسفندان، خنجین، خسروییگ و میلاجرده) تشکیل شده است. این شهرستان از مجموع ۱۷۹۱۵,۰۵ هکتار کل عرصه های جنگلی استان مرکزی، ۰,۰۰۶ درصد از عرصه های جنگلی را به خود اختصاص داده است. از مجموع ۱۴۱۳۹۵۹ نفر جمعیت استان، حدود ۲,۷۸ درصد ساکن این شهرستان هستند. همچنین از مجموع ۳۶۸۹۵۸ نفر جمعیت روستایی استان، ۵,۶۳ درصد ساکن این شهرستان هستند. شکل ذیل، به مقایسه سهم مساحتی شهرستان های استان مرکزی با یکدیگر می پردازد. همانگونه که مشخص است شهرستان کميجان، پس از آشتیان، دومین شهرستان کوچک استان محسوب می شود.

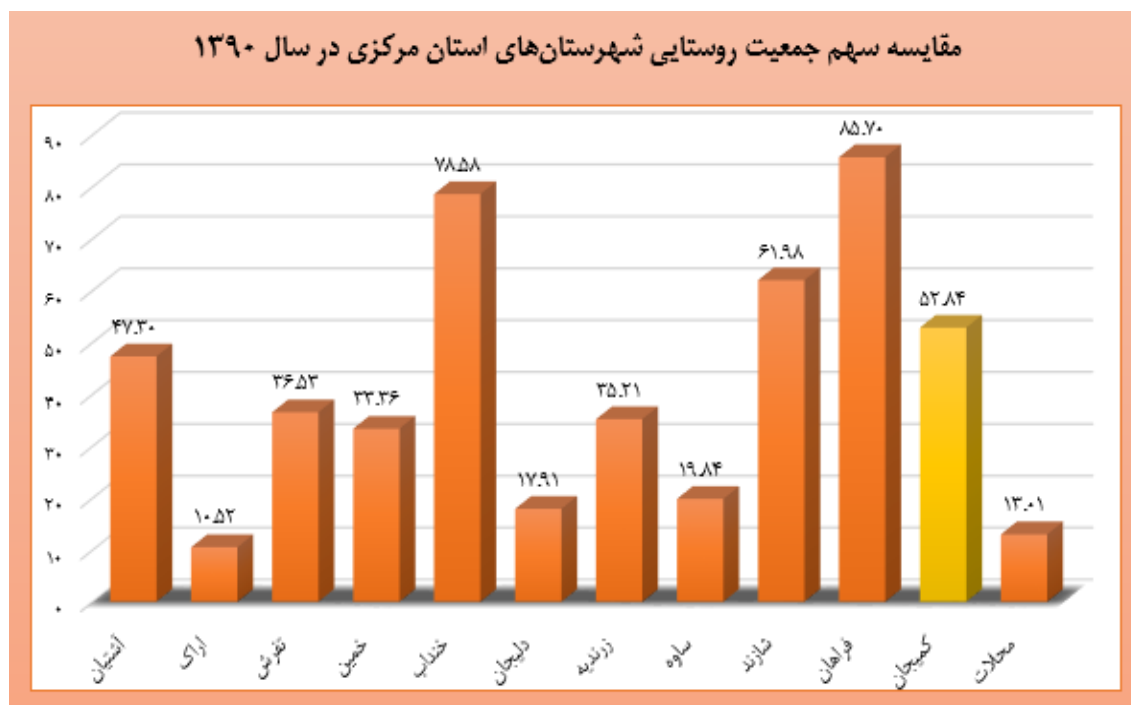
شکل ۱: مقایسه سهم مساحتی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

شکل بعد، به مقایسه سهم جمعیتی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰ می‌پردازد. شهرستان کمیجان با ۲,۷۸ درصد از جمعیت کل استان، پس از آشتیان، تفرش و فراهان، چهارمین شهرستان کم‌جمعیت استان است.

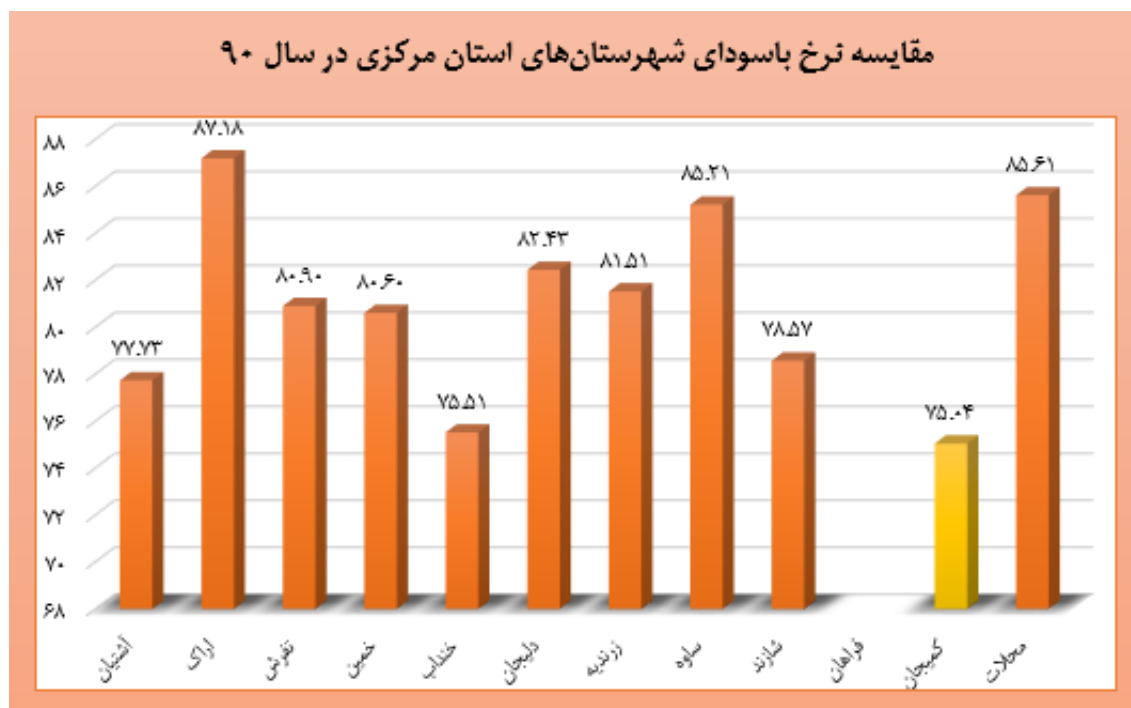
شکل ۲: مقایسه سهم جمعیتی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

شکل بعد، سهم جمعیت روستایی شهرستان‌های استان را از کل جمعیت روستایی استان نشان می‌دهد. همانگونه که مشخص است شهرستان کمیجان با ۵۲٫۸۴ درصد، پس از شهرستان‌های فراهان، خنداب و شازند، بیشترین سهم جمعیت روستایی را به خود اختصاص داده است.

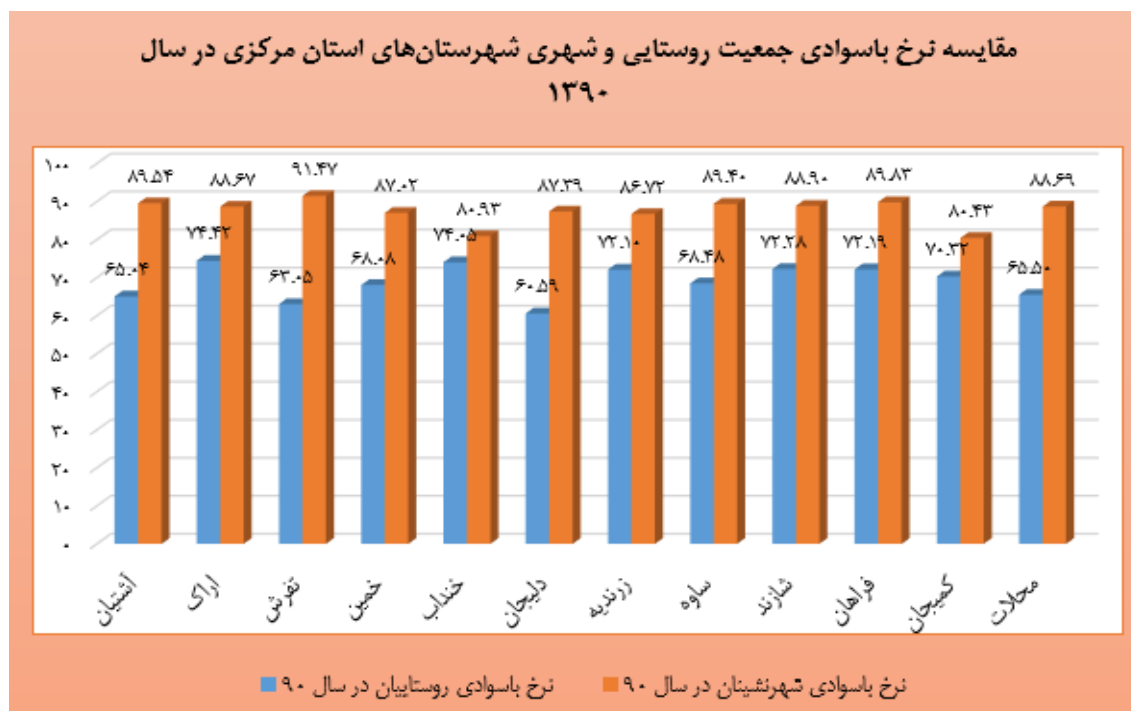
شکل ۳: مقایسه سهم جمعیت روستایی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

بررسی نرخ باسوادی در شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۹۰ نشان می‌دهد که این شاخص برای شهرستان کمیجان معادل ۷۵,۰۴ درصد بوده است و این شهرستان از حیث این شاخص در رتبه آخر، میان شهرستان‌های استان قرار می‌گیرد. ضمن اینکه اطلاعات مربوط به نرخ باسوادی شهرستان فراهان، در سال ۱۳۹۰، قابل دسترس نبوده است. این درحالیست که نرخ باسوادی کشور در همین سال معادل ۸۴,۷ درصد و نرخ باسوادی استان مرکزی نیز ۸۳,۸ درصد بوده است.

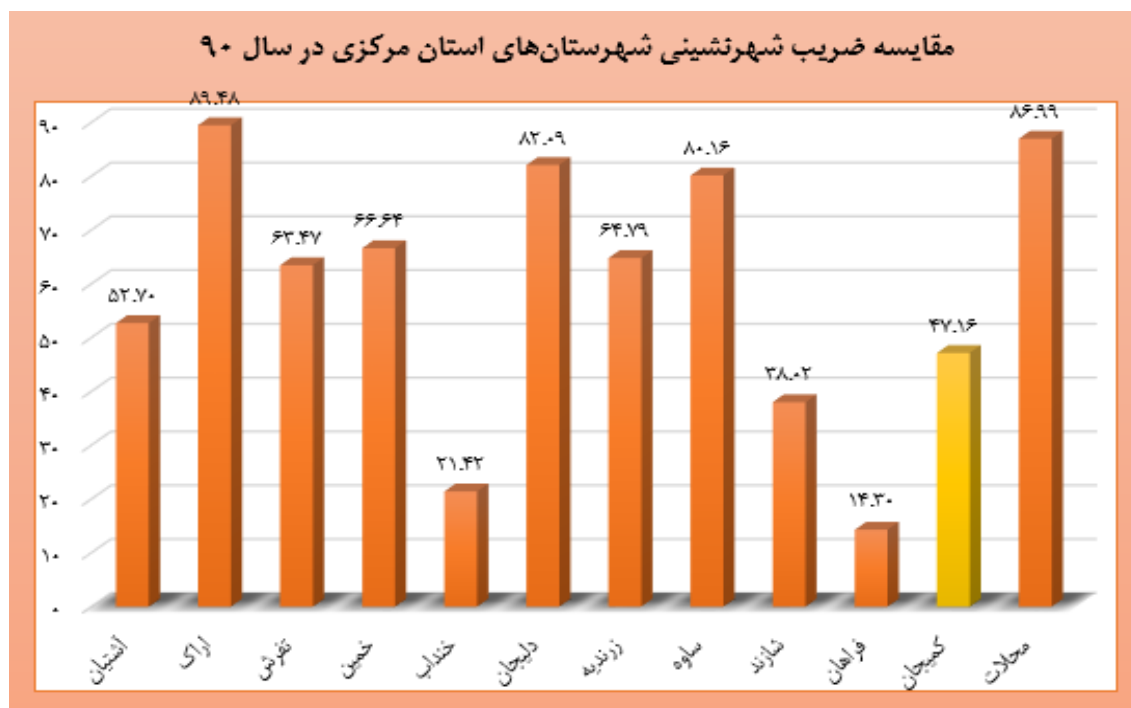
شکل ۴: مقایسه نرخ باسودای شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

همچنین بررسی نرخ باسودای به تفکیک جمعیت شهری و روستایی نشان می‌دهد که نرخ باسودای جمعیت شهری شهرستان کمیجان در سال ۱۳۹۰، ۸۰،۴۳ و نرخ باسودای جمعیت روستایی در همین سال ۷۰،۳۲ بوده است. لازم به ذکر است میانگین نرخ باسودای شهری و روستایی کشور در همین سال به ترتیب ۸۸،۶ و ۷۵،۱ درصد بوده است.

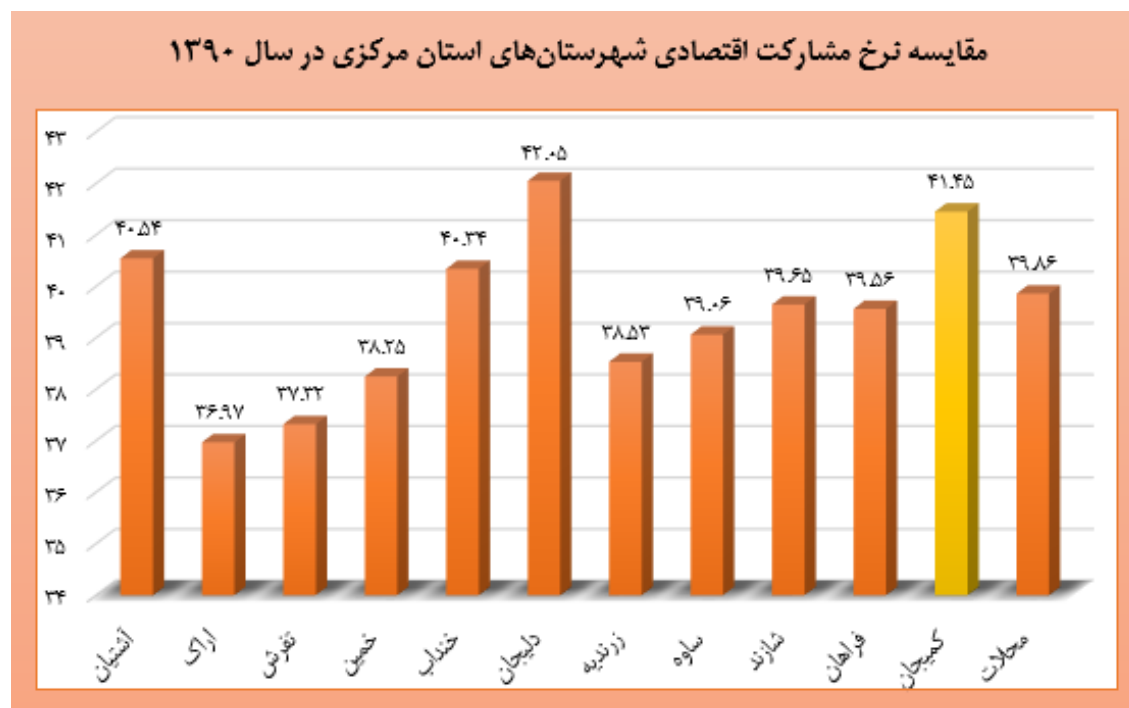
شکل ۵: مقایسه نرخ باسوادی جمعیت شهری و روستایی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

شکل بعد ضریب شهرنشینی شهرستان‌های استان مرکزی را نشان می‌دهد. همانگونه که مشخص است شهرستان کمیجان در سال ۹۰، با ضریب شهرنشینی ۴۷,۱۶ در رتبه نهم در میان شهرستان‌های استان مرکزی قرار گرفته است.

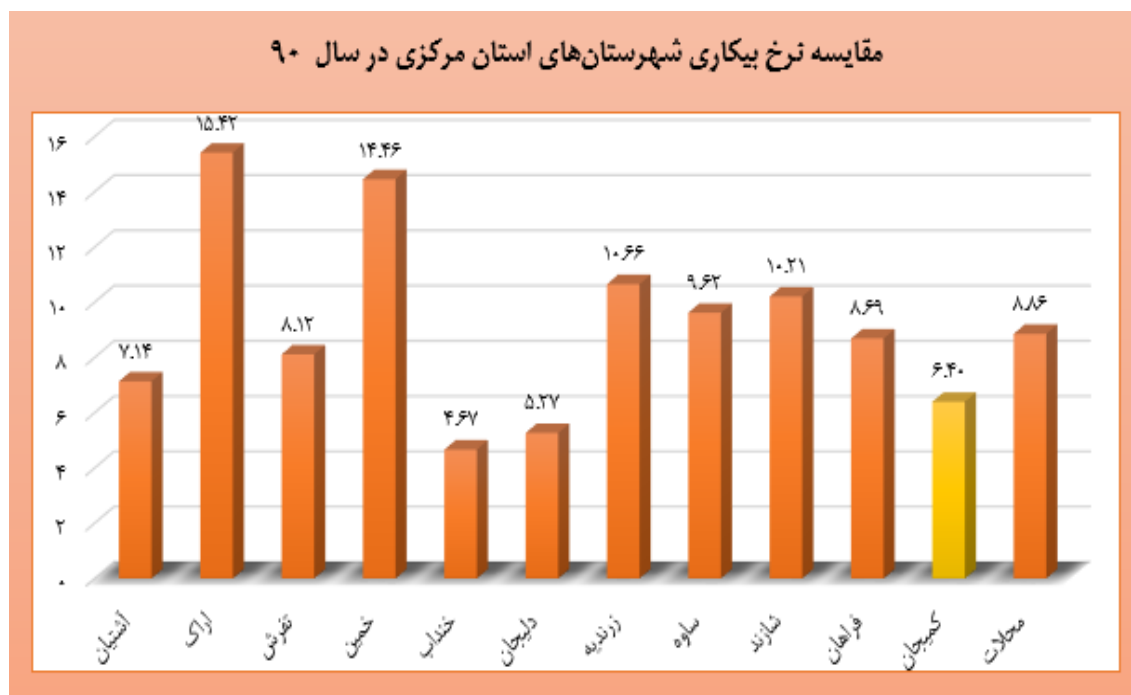
شکل ۶: مقایسه ضریب شهرنشینی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

همانگونه که در شکل بعد مشخص است، شهرستان کمیجان با نرخ مشارکت اقتصادی ۴۱،۴۵ درصد در سال ۱۳۹۰ در رتبه دوم میان شهرستان‌های استان مرکزی از منظر این شاخص، قرار گرفته است.

شکل ۷: مقایسه نرخ مشارکت اقتصادی شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

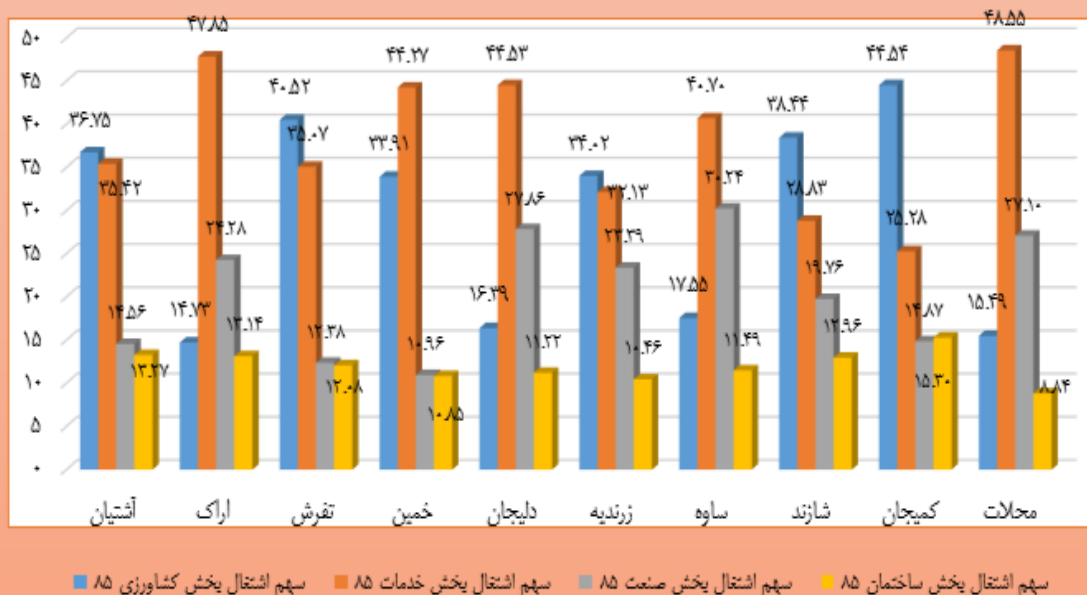
مقایسه نرخ بیکاری در شهرستان‌های مختلف استان مرکزی در سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد که شهرستان کمیجان با نرخ بیکاری ۶,۴۰ در رتبه دهم از منظر این شاخص قرار گرفته است.

شکل ۸: مقایسه نرخ بیکاری شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

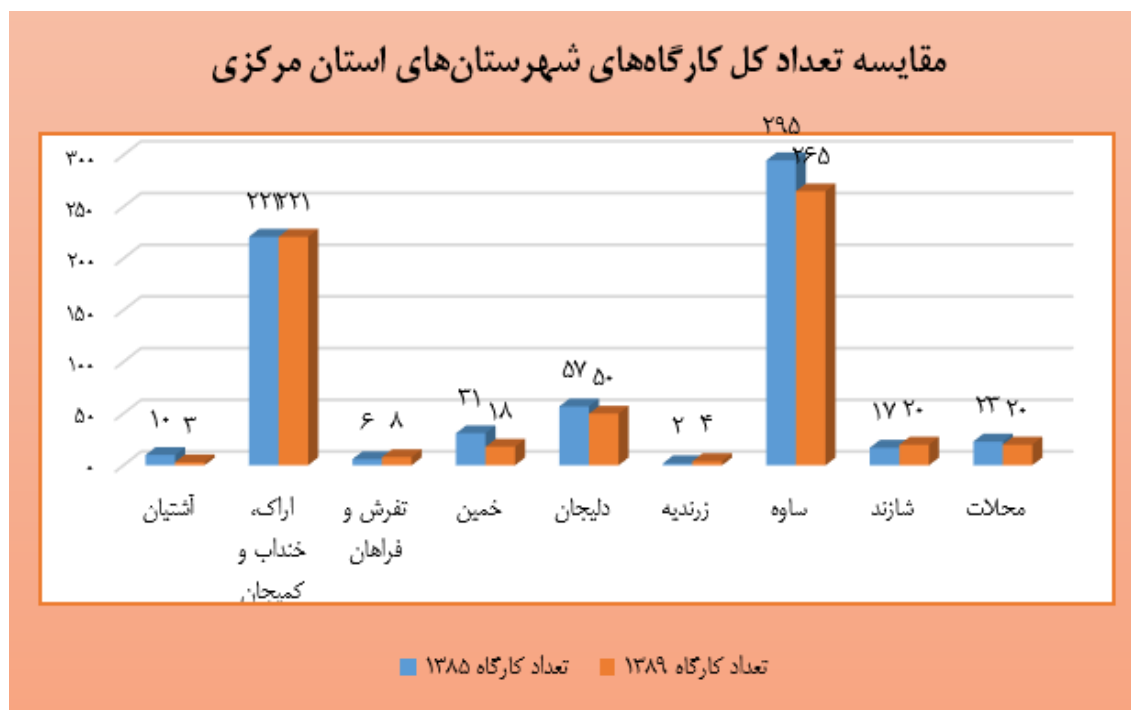
شکل بعد به مقایسه سهم اشتغال بخش‌های مختلف اقتصادی شهرستان‌های استان در سال ۱۳۸۵ می‌پردازد. بر این اساس بخش کشاورزی شهرستان کمیجان با ۴۴,۵۴ درصد بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است و پس از آن به ترتیب بخش‌های خدمات با ۲۵,۲۸ درصد، ساختمان با ۱۵,۳۰ و صنعت با ۱۴,۸۷ درصد قرار گرفته‌اند.

مقایسه سهم اشتغال بخش های مختلف اقتصادی در شهرستان های استان مرکزی در سال ۱۳۸۵

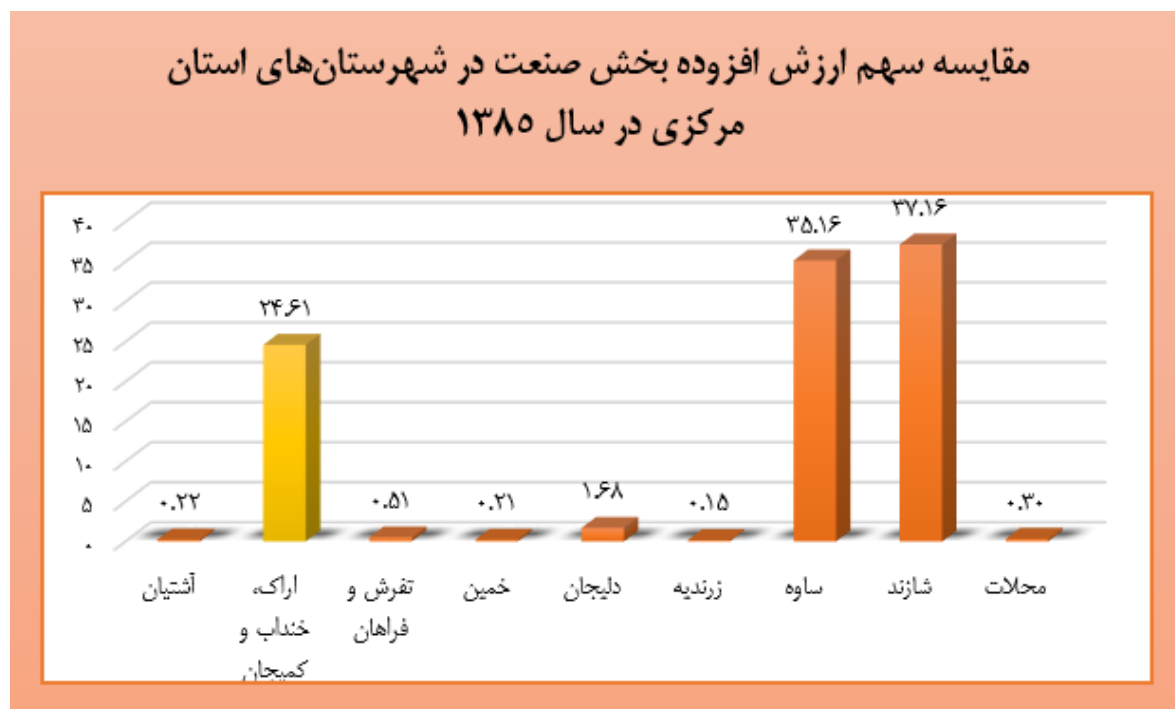
شکل ۹: مقایسه سهم اشتغال بخش های مختلف اقتصادی در شهرستان های استان مرکزی در سال ۱۳۸۵

شکل بعد به مقایسه تعداد کارگاه های شهرستان های استان مرکزی در سال های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۹ می پردازد. مطابق سالنامه آماری استان مرکزی که توسط مرکز آمار ایران منتشر شده است، آمار شهرستان کمیجان در سال های مورد بررسی در شهرستان اراک لحاظ شده است و از این رو امکان بررسی دقیق برخی شاخص ها در خصوص این شهرستان وجود ندارد.

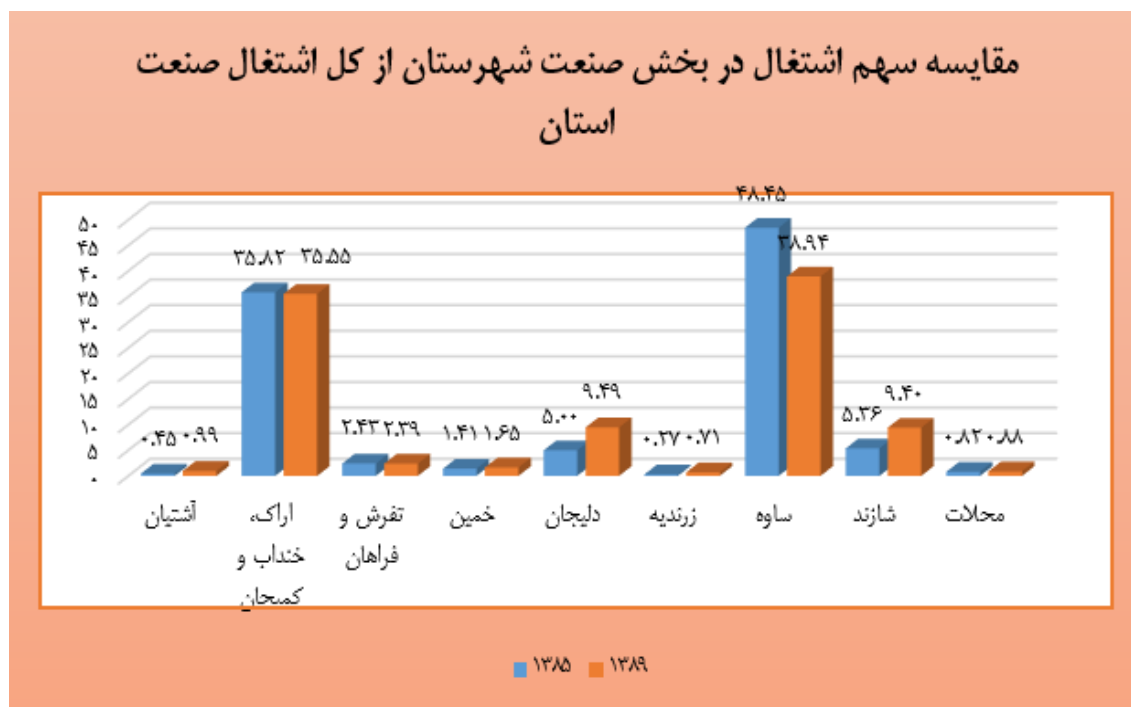
شکل ۱۰: مقایسه تعداد کل کارگاه‌های صنعتی شهرستان‌های استان مرکزی

شکل بعد به مقایسه سهم ارزش افزوده بخش صنعت شهرستان‌های استان مرکزی از کل ارزش افزوده این بخش در سال ۱۳۸۵ می‌پردازد. با توجه به اینکه آمار ارزش افزوده شهرستان کمیجان در سال مورد بررسی به همراه شهرستان خداب در آمار شهرستان اراک لحاظ شده است، نمی‌توان در خصوص سهم ارزش افزوده این شهرستان به درستی قضاوت نمود.

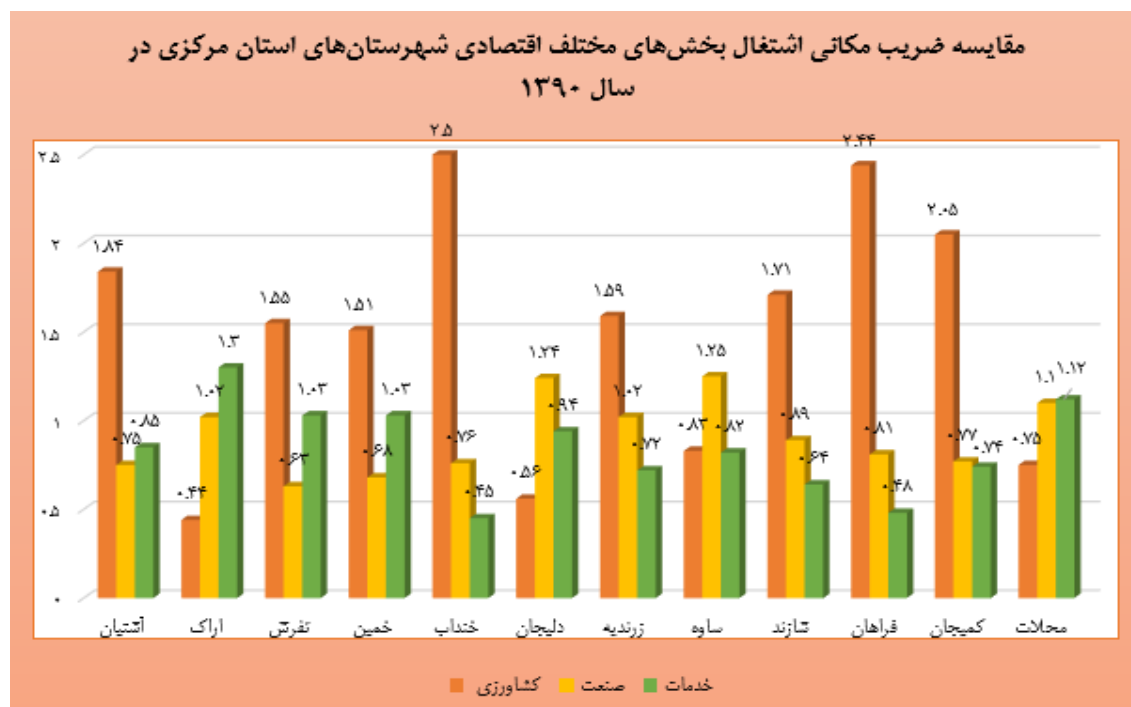
شکل ۱۱: مقایسه سهم ارزش افزوده بخش صنعت در شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۸۵

با توجه به لحاظ شدن آمارهای شهرستان کمیجان در شهرستان اراک، نمی‌توان به درستی در مورد سهم اشتغال بخش صنعت کمیجان اظهار نظر نمود. شکل بعد به مقایسه سهم اشتغال بخش صنعت شهرستان‌های مختلف استان در دو بازه زمانی ۱۳۸۵ و ۱۳۸۹ می‌پردازد.

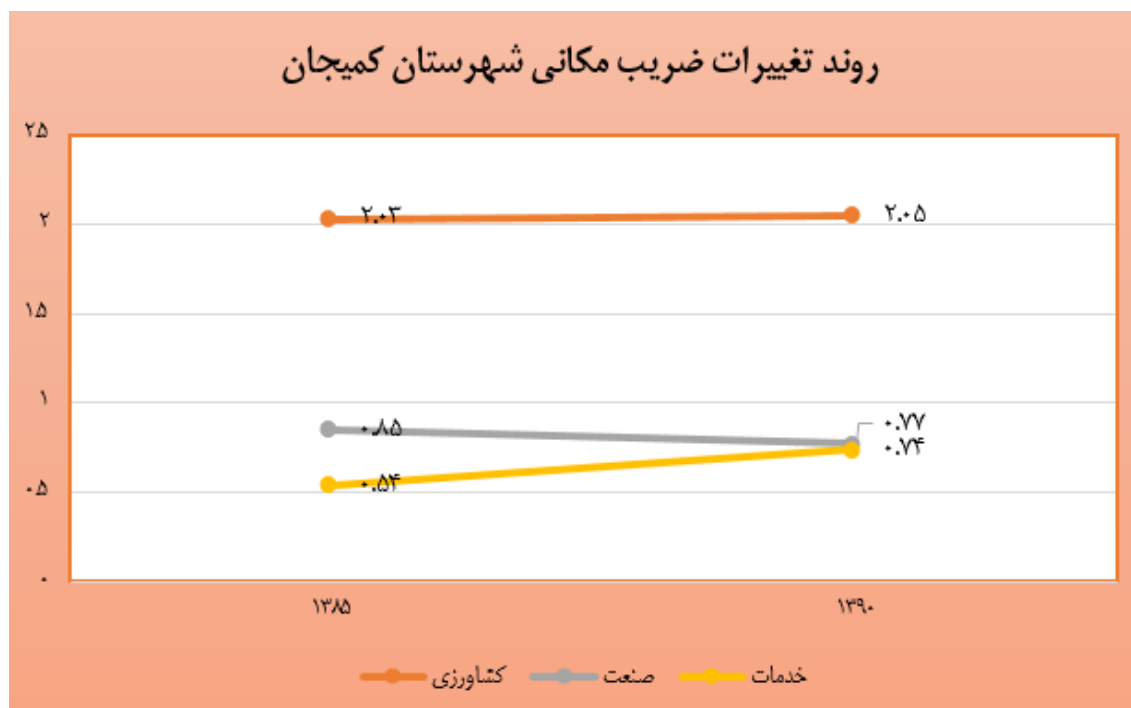
شکل ۱۲: مقایسه تغییرات سهم اشتغال بخش صنعت در شهرستان‌های استان مرکزی

شکل بعد به مقایسه ضریب مکانی اشتغال شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰ می‌پردازد. همانگونه که مشخص است شهرستان کمیجان در بخش کشاورزی دارای مزیت است. این شهرستان پس از شهرستان‌های خداب و فراهان، بیشترین ضریب مکانی کشاورزی را در میان شهرستان‌های استان دارد.

شکل ۱۳: مقایسه ضریب مکانی اشتغال بخش‌های مختلف اقتصادی در شهرستان‌های استان مرکزی در سال ۱۳۹۰

نمودار زیر روند تغییرات ضریب مکانی شهرستان کمیجان را از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ در بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی، نشان می‌دهد.

شکل ۱۴: روند تغییرات ضریب مکانی شهرستان کمیجان

همانطور که شکل پیش نشان می‌دهد ضریب مکانی شهرستان کمیجان در بخش کشاورزی رو به افزایش بوده است و از ۲,۰۳ در سال ۱۳۸۵ به ۲,۰۵ در سال ۱۳۹۰ رسیده است.

ضریب مکانی بخش صنعت در طول دوره مورد بررسی، کاهش یافته است و از ۰,۸۵ به ۰,۷۷ رسیده است.

ضریب مکانی بخش خدمات نیز از ۰,۵۴ در سال ۱۳۸۵ به ۰,۷۴ در سال ۱۳۹۰ افزایش یافته است.

به این ترتیب با توجه به شاخص ضریب مکانی، اولویت اول برای شهرستان کمیجان بخش کشاورزی است. جدول ذیل، به بررسی فعالیت‌های خرد شهرستان کمیجان که دارای مزیت نسبی هستند، می‌پردازد.

جدول ۱: فعالیت‌های دارای مزیت نسبی شهرستان کمیجان در سال ۱۳۹۰

رتبه	فعالیت	ضریب مکانی
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲,۰۵
۲	ساختمان	۱,۴۷
۳	عمده‌فروشی و خرده‌فروشی	۱,۰۹

همانطور که جدول پیش نشان می‌دهد بخش کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری از منظر شاخص ضریب مکانی در شهرستان کمیجان اولویت اول را به خود اختصاص داده است. در اولویت دوم فعالیت‌های ساختمانی و در نهایت فعالیت‌های عمده‌فروشی و خرده‌فروشی در اولویت سوم قرار گرفته است.

۲ مهمترین نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای شهرستان کمیجان

این قسمت برگرفته از نتایج گزارش تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای استان مرکزی است. نتایج این بخش در کنار نتایج سایر مطالعات، می‌تواند تصویر مناسب‌تری از فضای شهرستان کمیجان ارائه دهد.

۱-۲ نقاط قوت

- S1: پایین بودن نرخ بیکاری خصوصاً در مردان و نرخ بالای مشارکت زنان بیش از میانگین استان
- S2: موج جوان کشاورزی و حضور متخصصین
- S3: رونق بخش کشاورزی و منابع طبیعی با وجود شرایط اقلیمی مناسب، خاک مستعد، منابع آب مناسب
- S4: وجود کارگاه‌های کوچک مقیاس و صنایع دستی

۲-۲ نقاط ضعف

- W1: پایین بودن نرخ شهرنشینی و نرخ رشد منفی و عدم توان نگهداشت جمعیت
- W2: عدم توازن در شاخص‌های جمعیتی مانند نسبت جنسی نامتعارف، و پایین بودن سطح باسوادی شاغلین
- W3: ساختار کم سواد و پیر کشاورزی
- W4: عدم تمایل به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و عدم توسعه NGOها به دلیل کمبود زیرساخت‌ها
- W5: شبکه ارتباطات، حمل و نقل روستایی بسیار ضعیف
- W6: عدم توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی و یا استفاده از کشاورزی نوین

- W7: کمبود زیرساخت‌ها و امکانات رفاهی و خدماتی گردشگران

۳-۲ فرصت‌ها

- O1: موقعیت خاص شهرستان در محور ارتباطی شرق و غرب
- O2: وجود ظرفیت‌های مناسب توسعه دامپروری، شیلات و پرورش زنبور عسل و کشت‌های گلخانه‌ای

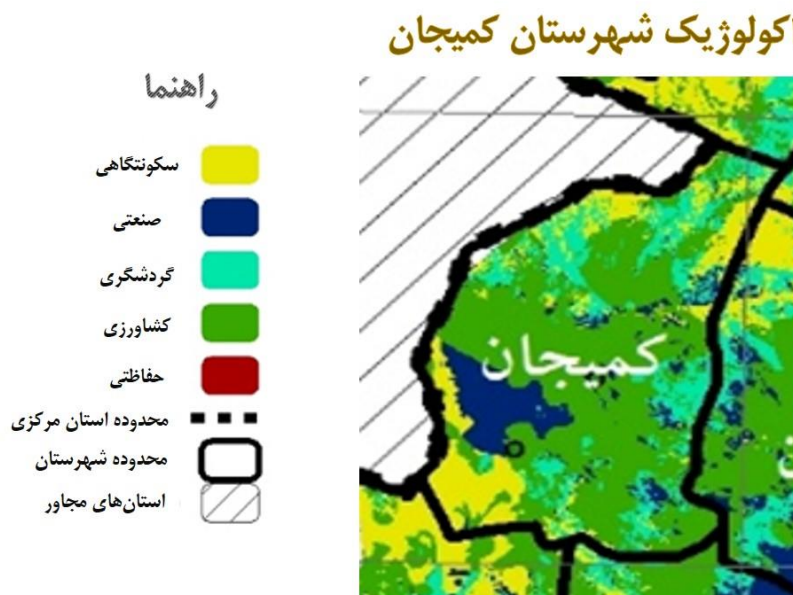
۴-۲ تهدیدات

- T1: محرومیت و تحت پوشش نهادهای حمایتی بودن جمعیت قابل ملاحظه از شهرستان
- T2: تقسیمات کشوری و جدا شدن بخشی از شهرستان
- T3: عدم وجود زیرساخت‌های مناسب جهت ذخیره و استفاده از منابع آب

۳ وضعیت توان اکولوژیکی شهرستان کمیجان

همانگونه که نقشه توان اکولوژیک شهرستان کمیجان نشان می‌دهد بخش‌های زیادی از شهرستان کمیجان قابلیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و گردشگری را داراست. همچنین این شهرستان دارای قابلیت توسعه فعالیت‌های سکونتگاهی و صنعتی نیز است.

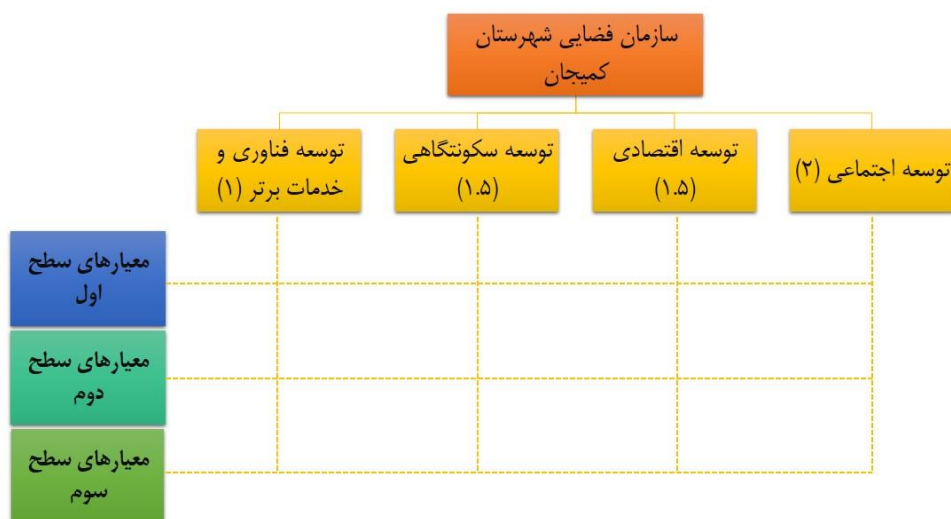
هیچ بخشی از شهرستان کمیجان در محدوده نواحی حفاظتی استان قرار ندارد.

شکل ۱۵: نقشه توان اکولوژیک شهرستان کمیجان

۴ وضعیت توسعه اقتصادی، اجتماعی، سکونتگاهی و فناوریانه شهرستان کمیجان

تحلیل سازمان فضایی وضعیت موجود استان نشان می‌دهد که شهرستان کمیجان از لحاظ توسعه‌یافتگی اجتماعی، اقتصادی، سکونتگاهی و توسعه فناوری و خدمات برتر در وضعیت بسیار نامطلوبی قرار گرفته است.

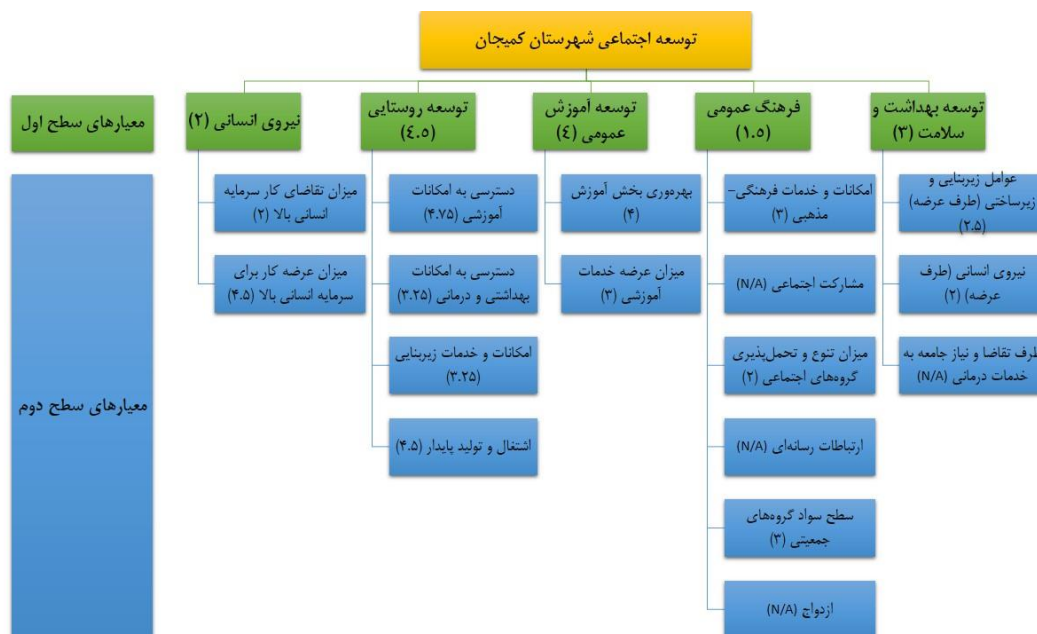

شکل ۱۶: شمای کلی از وضعیت توسعه‌یافتگی سازمان فضایی شهرستان کمیجان در مقایسه با سایر شهرستان‌های استان مرکزی

در ادامه به بررسی وضعیت توسعه یافتگی شهرستان در هر یک از بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، سکونتگاهی و فناوری و خدمات برتر پرداخته شده است. لازم به ذکر است اعداد درون پرانتز توصیفی، نسبی و تقریبی است. به این معنا که اگر بخواهیم وضعیت توسعه اجتماعی شهرستان کمیجان را در مقایسه با دیگر شهرستان‌های استان با توجه به شاخص‌های در دسترس، بررسی نماییم، بر روی طیف لیکرت ۵ تایی، عدد ۲ نشان می‌دهد که شهرستان کمیجان وضعیت نامطلوبی نسبت به سایر شهرستان‌های استان مرکزی در این حوزه دارد. این اعداد توصیفی از وضعیت سازمان فضایی وضعیت موجود استان مرکزی هستند که در گزارش «سازمان فضایی وضع موجود و عدم قطعیت‌های تاثیرگذار بر آن»، بدان پرداخته شده است. در این گزارش با استفاده از معیارهایی در سه سطح مختلف، وضعیت توسعه یافتگی استان مرکزی در ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفت. معیارها و شاخص‌ها با مشارکت خبرگان و متخصصان عضو پانل‌ها تعیین شد و اوزان مربوط به آن‌ها نیز به واسطه مشارکت خبرگان دلفی و پانل، استخراج شد. سایر جزییات، در گزارش مذکور آورده شده است و از ذکر مجدد آن در این گزارش اجتناب شده است.

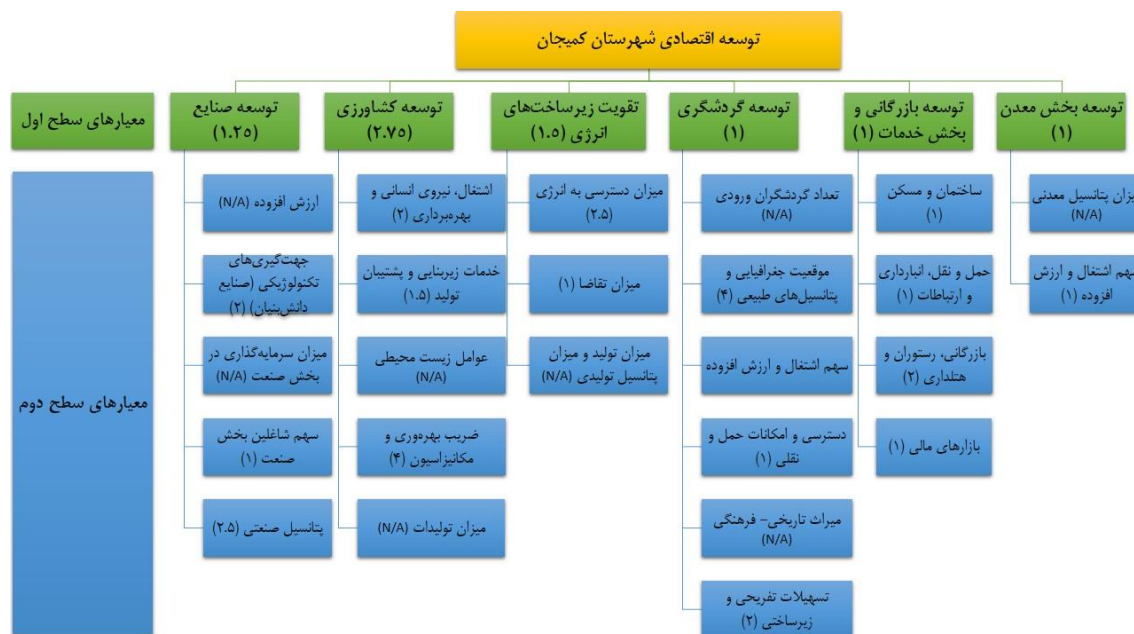
باید توجه داشت که این مقایسه به دلیل عدم دسترسی به لایه‌ها و داده‌های سایر استان‌ها، فقط در سطح استان مرکزی انجام شده است و وضعیت مطلوب یک شهرستان در رابطه با معیاری خاص، الزاما به معنای وضعیت مطلوب آن شهرستان در کشور نخواهد بود.

همانگونه که شکل ذیل نشان می‌دهد، شهرستان کمیجان در تمامی ابعاد توسعه اجتماعی به استثنای توسعه آموزش عمومی و توسعه روستایی، وضعیت متوسط و رو به پائینی دارد. هرچند که زیر معیارهای مربوط به همین دو شاخص نیز با ضعف‌هایی مواجه است، برای مثال میزان عرضه خدمات آموزشی در شهرستان، دسترسی به امکانات بهداشتی و درمانی در روستاها و امکانات و خدمات زیربنایی تولید در روستاها، در حد متوسطی است.

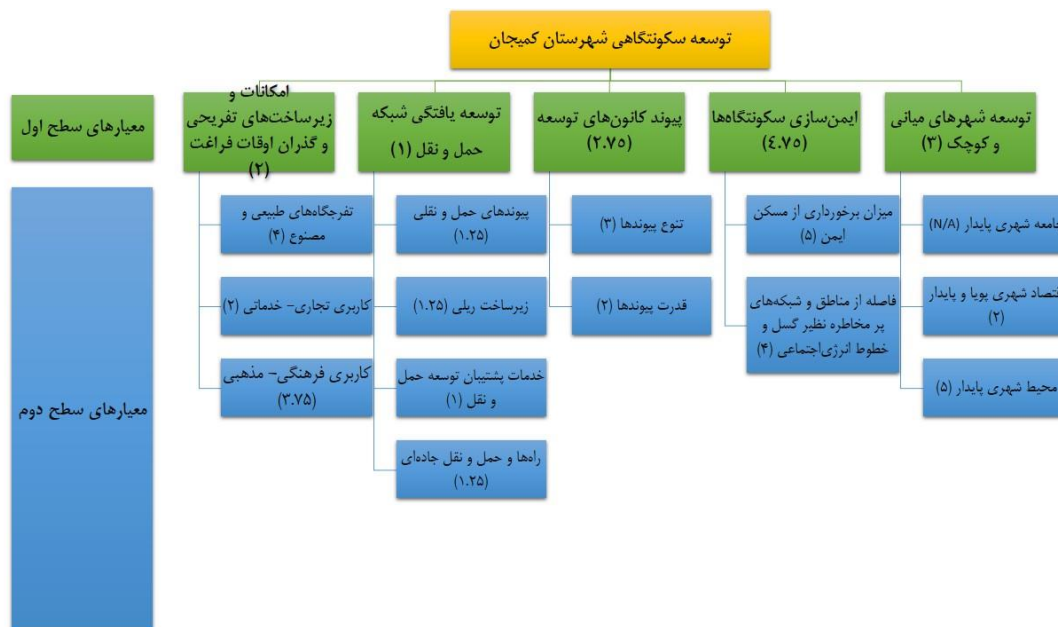
شکل ۱۷: وضعیت توسعه اجتماعی شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف

بررسی سازمان فضایی توسعه اقتصادی شهرستان کمیجان نشان می‌دهد که این شهرستان در تمامی شاخص‌های مورد بررسی، وضعیت نامطلوبی دارد. این موضوع با توجه به وضعیت توان اکولوژیکی این شهرستان، بسیار قابل توجه است.

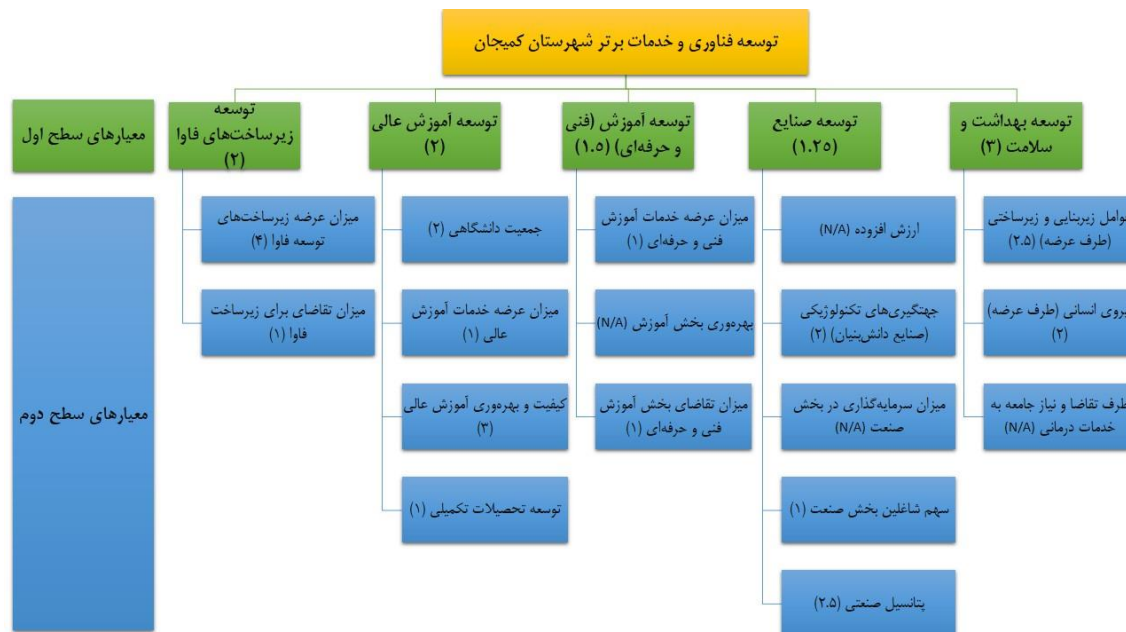
شکل ۱۸: وضعیت توسعه اقتصادی شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف

بررسی سازمان فضایی توسعه سکونتگاهی شهرستان کمیجان، نشان می‌دهد که این شهرستان در تمامی شاخص‌های مورد بررسی به استثنای ایمن‌سازی سکونتگاه‌ها، وضعیت نامناسبی دارد.

شکل ۱۹: وضعیت توسعه سکونتگاهی شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف

بررسی سازمان فضایی توسعه فناوری و خدمات برتر شهرستان کمیجان نشان می‌دهد که این شهرستان در تمامی شاخص‌های مورد بررسی با ضعف مواجه است.

شکل ۲۰: وضعیت توسعه فناوری و خدمات برتر شهرستان کمیجان از منظر شاخص‌های مختلف

۵ نقش شهرستان در راستای تحقق اهداف و پیاده‌سازی راهبردها

با توجه به چشم‌انداز آمایشی، اهداف و راهبردهای آمایشی کلانی که در فضاهای سناریوهای استان پابرجا هستند، شهرستان کمیجان باید نقش‌های متفاوت و متعددی را بر عهده داشته باشد. جدول ذیل به تناسب راهبردهای آمایشی، وظایف و ماموریت‌های شهرستان کمیجان را نشان می‌دهد. در این جدول به موارد اصلی و اساسی اشاره شده است.

جدول ۲: ماموریت‌ها و وظایف خاص شهرستان کمیجان در جهت پیشبرد راهبردهای استان

ماموریت‌ها و وظایف خاص شهرستان کمیجان	راهبردهای آمایشی پابرجای استان مرکزی
توسعه فضاهای فرهنگی و ورزشی، تقویت پیوندهای درونی استان	استراتژی ۱: تقویت هویت منطقه‌ای-مکانی استان مرکزی و فراهم آوردن زمینه‌های نگهداشت نخبگان استان
توسعه زیرساخت‌های صنعتی، توسعه صنایع کوچک مقیاس روستایی، توسعه صنایع کوچک و متوسط با تاکید بر توسعه خوشه مبل	استراتژی ۲: گذار از صنایع سنگین به انجام فعالیت‌های مبتنی بر فناوری‌های پیشرفته
توسعه صنایع تبدیلی تکمیلی، توسعه دامپروری و نیمه‌صنعتی، توسعه تولیدات گلخانه‌ای، توسعه شیلات و آبی‌پروری	استراتژی ۳: توسعه کشاورزی پیشرفته
توسعه زیرساخت‌های بهداشت و درمانی، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقلی و راه‌های دسترسی به ویژه با مرکز استان و استان همدان (کبودرآهنگ)، توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات	استراتژی ۴: افزایش توازن در نظام فضایی استان
توسعه کریدور گردشگری و گردشگری محلی و ایجاد و توسعه زیرساخت‌های اقامتی و رفاهی گردشگران	استراتژی ۵: توسعه کریدور گردشگری استان

۶ نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

شهرستان کمیجان پس از شهرستان آشتیان کم‌وسعت‌ترین و پس از شهرستان‌های آشتیان، تفرش و فراهان، کم‌جمعیت‌ترین شهرستان استان مرکزی است. این شهرستان سهم جمعیت روستایی بالایی دارد و کم‌سوادترین شهرستان استان مرکزی محسوب می‌شود. این شهرستان رتبه دوم را در رابطه با نرخ مشارکت اقتصادی در استان به خود اختصاص داده است. بیشترین میزان اشتغال در این شهرستان مربوط به بخش کشاورزی است و از منظر شاخص ضریب مکانی اشتغال، تنها این بخش در شهرستان دارای مزیت است. هرچند که ضریب مکانی بخش خدمات نیز در سال‌های اخیر روند رو به رشدی داشته است. وضعیت توان اکولوژیکی این شهرستان نشان‌دهنده ظرفیت خوب آن در توسعه فعالیت‌های کشاورزی و گردشگری و تا حدودی سکونتگاهی و صنعتی است. همچنین این شهرستان از لحاظ توسعه‌یافتگی اجتماعی، اقتصادی، سکونتگاهی و توسعه فناوری و خدمات برتر در وضعیت بسیار نامطلوبی قرار گرفته است. با توجه به راهبردهای آمایشی استان مرکزی، شهرستان کمیجان، نقش مهمی در پیشبرد راهبردهای تقویت هویت منطقه‌ای-مکانی استان مرکزی و فراهم آوردن زمینه‌های نگهداشت نخبگان استان، گذار از صنایع سنگین به ارائه خدمات مبتنی بر فناوری‌های پیشرفته، توسعه کشاورزی پیشرفته، افزایش توازن در نظام فضایی استان و توسعه کریدور گردشگری استان، بر عهده دارد.